

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας

Πρόσκληση υποβολής περιλήψεων
για την επιστημονική ημερίδα με τίτλο:

**Η λογοκρισία στις εικαστικές τέχνες και τον κινηματογράφο σε καιρούς
δημοκρατίας, 20ός-21ος αιώνας**

Πανεπιστήμιο Πατρών, Πανεπιστημιούπολη, 21 Νοεμβρίου 2024

Η λογοκρισία, προερχόμενη είτε από την επίσημη εξουσία είτε από άλλα θεσμικά ή κοινωνικά κέντρα αποφάσεων, ήταν ανέκαθεν ένα φαινόμενο υπαρκτό τόσο σε απολυταρχικά καθεστώτα όσο και σε περιόδους δημοκρατίας, διαστέλλοντας και διευρύνοντας κάθε φορά το καλλιτεχνικό έργο αλλά και τον θεωρητικό λόγο γύρω από αυτό. Πότε ως σκάνδαλο, πότε ως αποκλεισμός, πότε ως ταμπού, η λογοκρισία εφαρμόζεται σε έργα/εικόνες/παραγωγές που κρίνονται ως αντίθετα των κυρίαρχων ηθών, πολιτικών ή ιδεολογιών σε μια δεδομένη κοινωνία, αναδιαμορφώνοντας τον “κανόνα”, αλλά και τη σχέση αυτών με την Ιστορία. Επηρεάζει, ταυτόχρονα, όλα τα πεδία του θεωρητικού ή επαγγελματικού λόγου γύρω από αυτά, δημιουργώντας, κάθε φορά, νέες προκλήσεις και συνθήκες για την υποδοχή τους.

Προκειμένου να γίνει κατανοητό το διαχρονικό φαινόμενο της λογοκρισίας, είναι θεμιτό να κοιτάξουμε σφαιρικά τα καλλιτεχνικά έργα τόσο τη στιγμή της δημιουργίας τους, όσο και τη στιγμή της έκθεσης, προβολής, κυκλοφορίας αλλά και πρόσληψής τους από το κοινό και τους θεσμούς, ώστε να αναδειχθούν τυχόν κοινωνικές, έμφυλες, φυλετικές ή συστημικές ανισότητες. Τι είναι αυτό που σε διαφορετικές περιόδους προκαλεί τους μηχανισμούς ελέγχου ώστε ένα έργο τέχνης να καταστεί αόρατο, να κατασταλεί ή να κανονικοποιηθεί; Ποιοι μηχανισμοί και ποιοι θεσμοί εμπλέκονται, και με ποιους τρόπους παρεμβαίνουν στις καλλιτεχνικές πρακτικές; Ποιες κοινωνικές, εθνοτικές ή ταυτοτικές ομάδες καλλιτεχνών θίγονται ανά περιόδους περισσότερο; Ποια είναι τα σημειολογικά, πολιτικά, σωματικά ή άλλα περιεχόμενα που ανακινούν την αντίδραση, τη σύσταση ή τη λογοκρισία; Τέλος, πόσο ελαστικά είναι τα όρια της κριτικής και της λογοκρισίας, ποιες αντοχές και αντιστάσεις δοκιμάζονται, διαστέλλονται ή συνθλίβονται ανά εποχή;

Εξετάζοντας ένα ευρύ φάσμα περιπτώσεων, που εκτείνεται από ιδιωτικές εκθέσεις και ανεξάρτητους χώρους έως γεγονότα τύπου biennale, εκθέσεις κρατικών μουσείων, δημοπρασίες, φεστιβάλ κινηματογράφου, δίκτυα διανομής ταινιών, η ημερίδα στοχεύει να μελετήσει διεπιστημονικά το φαινόμενο της λογοκρισίας, επίσημης ή ανεπίσημης.

Επιθυμεί να εξετάσει τις περιπτώσεις έμφυλων, σωματικών, φυλετικών, θρησκευτικών, ιδεολογικών ή άλλων διακρίσεων και αποκλεισμών στη δημιουργικότητα, και τον τρόπο που αυτές αναδιαμόρφωσαν ή όχι το περιεχόμενο των έργων και των καλλιτεχνικών τάσεων. Αποδίδει επίσης εξίσου μεγάλη σημασία στη διερεύνηση του βαθμού επίδρασης του φαινομένου στην εκπαίδευση και τη διδασκαλία της τέχνης, όταν αυτή διδάσκεται σε πολυσυλλεκτικά και ευαίσθητα περιβάλλοντα. Τέλος, επιθυμεί να διερευνήσει περιπτώσεις λογοκρισίας, εξωτερικών επεμβάσεων, συστάσεων ή άλλων ενεργειών που αφορούν σε καλλιτεχνικά έργα στις εικαστικές τέχνες και τον κινηματογράφο πέρα από τον Εμφύλιο, τους δύο παγκοσμίους πολέμους ή την Επταετία που έχουν μελετηθεί περισσότερο, ώστε να αναδείξει ένα διαχρονικό, πολυμορφικό και αμφίσημο φαινόμενο που συμβαίνει και σε καιρούς δημοκρατίας.

Οι τέσσερις κύριοι, αλλά όχι περιοριστικοί, άξονες της ημερίδας είναι οι ακόλουθοι:

1. Το πεδίο της παραγωγής. Στο πεδίο της παραγωγής, θα αναρωτηθούμε ποιες μορφολογικές ή αναπαραστατικές τάσεις οδηγούν συστηματικά στη λογοκρισία ή την αυτολογοκρισία, ανατρέχοντας μεταξύ άλλων σε ημερολόγια ή μαρτυρίες καλλιτεχνών.
2. Το πεδίο της πρόσληψης. Στο πεδίο της πρόσληψης, θα αναρωτηθούμε πώς ανά εποχές και ιστορικές περιόδους υποδεχόμαστε τα σύγχρονα έργα, ή ακόμα πώς η κριτική ερμηνεύει, αναπλάθει, ή διαχειρίζεται παλαιότερα και σύγχρονα έργα, διαστέλλοντας, συρρικνώνοντας ή απορρίπτοντας τον κανόνα.
3. Το πεδίο του κοινωνικοπολιτικού πλαισίου. Στο πεδίο αυτό, θα αναρωτηθούμε ποια θεσμικά (ή μη), πολιτικά, εκπαιδευτικά ή θρησκευτικά μορφώματα ή ομάδες δημιουργούν συστηματικά αγκυλώσεις στην εικαστική ή κινηματογραφική παραγωγή.
4. Το πεδίο της διδασκαλίας. Στο πεδίο της διδασκαλίας της ιστορίας της τέχνης και του κινηματογράφου θα συζητήσουμε παραδείγματα και θα εκθέσουμε τυχόν προβληματισμούς γύρω από το επάγγελμα του/της ιστορικού της τέχνης ή του κινηματογράφου, καθώς και τις νέες προκλήσεις που αυτό αντιμετωπίζει μέσα σε μια πολυπολιτισμική αλλά και νεοσυντηρητική εποχή.

Στοχεύοντας σε έναν διεπιστημονικό διάλογο, η πρόσκληση είναι ανοιχτή σε ερευνητές/τριες, μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες, καλλιτέχνες, επιμελητές/τριες μουσείων, θεωρητικούς τέχνης και κινηματογράφου.

Οι ανακοινώσεις θα έχουν διάρκεια 20 λεπτών. Οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να αποστείλουν την πρότασή τους (έως 500 λέξεις) μαζί με ένα σύντομο βιογραφικό τους στην ηλεκτρονική διεύθυνση **epitropilogokrisia@gmail.com**

Επιμέρους πληροφορίες:

Προθεσμία υποβολής περιλήψεων: **10 Ιουνίου 2024**

Ειδοποίηση αποδοχής πρότασης: **30 Ιουνίου 2024**

(όλες οι προτάσεις θα απαντηθούν)

Οργανωτική και Επιστημονική Επιτροπή

Έλλη Λεμονίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία – Δημόσιες χρήσεις του ιστορικού παρελθόντος, Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας

Κάτια Παπανδρεοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Μουσειολογία Τέχνης και Διεθνείς Εκθέσεις, Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας

Αλέξανδρος Τενεκετζής, Επίκουρος Καθηγητής, Ιστορία της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Τέχνης, Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας

Συνδιοργάνωση
Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας
και
Εταιρεία Ελλήνων Ιστορικών Τέχνης (ΕΕΙΤ)